

KARTA PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1) Nazwa przedmiotu:

HISTORIA SZTUKI

2) Prowadzący przedmiot:

mgr Filip Merski, dr Aleksandra Paradowska ad., dr hab. Ewa Wójtowicz prof. UAP

3) Kod przedmiotu:

schemat: *kierunek – forma – tryb – nazwa przedmiotu – rodzaj zajęć – semestr/y*

EAWZSP/ST/L/HS/W/1-2-3-4

4) Kierunek, zakres:

Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (oraz inne kierunki na Uczelni)

Zakresy:

Sztuka interdyscyplinarna i promocja kultury

Sztuka interdyscyplinarna i edukacja kulturowa

5) Wydział:

Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa

6) Forma studiów:

stacjonarne – ST

7) Profil:

ogólnoakademicki

8) Tryb:

studia I stopnia, licencjackie (L)

9) Nazwa jednostki uczelnianej realizującej przedmiot:

Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa

II. Informacje o przedmiocie

1) Semestr/y: 1,2,3,4

- 2) **Liczba punktów ECTS:** 2 pkt. ECTS (w każdym semestrze).
- 3) **Poziom przedmiotu:** średniozaawansowany
- 4) **Grupa treści, do której należy przedmiot:**
ogólnouczelniane teoretyczne główne
- 5) **Typ przedmiotu:** obowiązkowy
- 6) **Język/i wykładowy/e:** język polski

III. Forma zajęć

- 1) **Forma zajęć** – wykłady
- 2) **Liczba godzin w semestrze:** 30 g. (w każdym semestrze).
- 3) **Liczba godzin w tygodniu:** 2 g. (w każdym semestrze).

IV. Wymagania wstępne

Ogólna wiedza z zakresu historii sztuki.

V. Cele, treści merytoryczne, metody dydaktyczne, efekty uczenia się i ich weryfikacja

- 1) **Cel przedmiotu** (odpowiadający uzyskiwanym przedmiotowym efektom uczenia się):

KOD CELU PRZEDMIOTOWEGO	TREŚĆ	KOD SPEŁNIANEGO EFEKTU PRZEDMIOTOWEGO
C01	Przekazywanie wiedzy o rozwoju różnych dziedzin sztuki na przestrzeni dziejów.	P_W01, P_W02
C02	Rozwijanie umiejętności trafnego wykorzystywania posiadanej wiedzy z historii sztuki, umiejętności dyskusowania o jej problemach, analizowania dzieł z różnych epok oraz swobodnego porównywania wybranych zjawisk artystycznych.	P_U01, P_U02,
C03	Rozwijanie kompetencji społecznych dotyczących między innymi: gotowości do formułowania samodzielnych, krytycznych sądów o sztuce i jej historii oraz doceniania wartości dziedzictwa artystyczno-kulturowego.	P_K01, P_K02

- 2) **Treści merytoryczne przedmiotu:**

Sztuka starożytna: sztuka i architektura starożytnego Egiptu; grecka sztuka archaiczna, wczesnoklasycyzm, klasycyzm i hellenistyczny; architektura Imperium Rzymskiego; rzeźba i rzemiosło artystyczne rzymskie; malarstwo w czasach rzymskich; sztuka Sumeru, Akady,

Babilonii, Asyrii, Iranu i Azji Mniejszej do czasów Aleksandra Wielkiego; sztuka Etrusków (grobowce, rzeźba, malarstwo); geneza i najwcześniejsze zabytki sztuki chrześcijańskiej.

Sztuka średniowieczna: początki sztuki chrześcijańskiej III-IV wieku; sztuka bizantyjska; rozwój katedr w Polsce i w Europie; rzeźba romańska XI-XIII wieku w Europie i w Polsce; architektura romańska XI-XIII wieku w Europie i w Polsce; narodziny architektury gotyckiej we Francji i w Polsce; symbolika katedry gotyckiej; rzeźba gotycka; architektura cystersów w Europie i w Polsce; architektura XV wieku w Europie i w Polsce; malarstwo gotyckie.

Sztuka renesansu, baroku, początki klasycyzmu: początki Renesansu w Europie i w Polsce; rzeźba renesansowa w Europie i w Polsce; Brunelleschi, Alberti i architektura wczesnego renesansu w Italii; Michał Anioł – rzeźba i architektura oraz środowisko manierystów włoskich; architektura dojrzałego renesansu we Włoszech; malarstwo weneckie i północnowłoskie w XVI wieku: (Bellini, Giorgione, Tycjan, Veronese); manieryzm w Europie i w Polsce (architektura, rzeźba, malarstwo); włoskie malarstwo wczesnego baroku (Caravaggio, bracia Carracci, Domenichino, Guido Reni); barokowa architektura i rzeźba włoska; malarstwo niderlandzkie w okresie baroku; główne nurty architektury barokowej w Europie; rokoko: charakterystyka zjawiska w malarstwie, rzeźbie oraz wnętrzarstwie.

Sztuka końca XVIII i pierwszej oraz drugiej połowy XIX wieku: sztuka przedrewolucyjnej, rewolucyjnej i napoleońskiej Francji; architektura klasycystyczna; sztuka czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego; wątki patriotyczne w sztuce polskiej przełomu XVIII i XIX wieku; historyzm w XIX-wiecznej architekturze; kierunki archaizujące w malarstwie XIX wieku; romantyczne malarstwo; rzeźba II połowy XIX wieku; kierunki i tendencje w malarstwie II poł. XIX wieku: realizm, impresjonizm, postimpresjonizm symbolizm, secesja w Europie i w Polsce; wystawy światowe i ich wpływ na rozwój sztuki; malarstwo historyczne i realistyczne w Polsce.

Sztuka pierwszej połowy XX wieku: modernizm polski na przełomie XIX i XX wieku; awangarda początku XX wieku: fowizm, ekspresjonizm; kubizm; futurizm; konstruktywizm; surrealizm; architektura modernistyczna; sztuka państw totalitarnych (III Rzesza, Włochy, ZSRR); odmiany realizmu w XX wieku; happening i performance w sztuce XX wieku.

3) Metody dydaktyczne:

Wykład z prezentacją multimedialną, zawierający elementy konwersatorium.

4) Kierunkowe efekty uczenia się (KEU) – (spełniane przez przedmiot, należy uzupełnić tabelę dla semestrów, w których występuje przedmiot):

KOD KEU	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DO SEMESTRÓW (ZAZNACZYĆ X)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
WIEDZA zna i rozumie:											
K_W03	Posiada zaawansowaną wiedzę dotyczącą wybranych podstaw nauk o sztuce oraz ich zagadnień szczegółowych.	x	x	x	x						
K_W04	Posiada orientację w zakresie najważniejszych stylów i kierunków artystycznych. Ma rozeznanie we współczesnych tendencjach artystycznych i rozumie ich kontekst wynikający z historii sztuki.	x	x	x	x						
K_W05	Zna literaturę dotyczącą rozwoju sztuki, kultury i problematyki artystycznej oraz edukacji kulturowej.	x	x	x	x						
UMIEJĘTNOŚCI											

potrafi:										
K_U05	Potrafi w typowych i nietypowych warunkach trafnie wykorzystać posiadaną wiedzę w kontekście realizacji różnorodnych projektów artystycznych, również o charakterze edukacyjnym.	x	x	x	x					
K_U08	Potrafi brać czynny udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska o sztuce i edukacji – argumentując z wykorzystaniem szerokiego kontekstu wiedzy teoretycznej oraz różnorodnych źródeł informacji.	x	x	x	x					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE jest gotów do:										
K_K01	Jest osobą gotową do podejmowania samooceny oraz krytycznego myślenia w odniesieniu do posiadanej wiedzy i przyswajanych treści. Świadomie i odpowiedzialnie potrafi formułować samodzielne sądy, także weryfikując oceny i informacje dotyczące sztuki i kultury czerpane z przekazów medialnych.	x	x	x	x					
K_K07	Jest osobą zdolną do doceniania i twórczego wykorzystywania dziedzictwa artystyczno-kulturowego, mającą zarazem świadomość jego społecznego i cywilizacyjnego znaczenia oraz odpowiedzialności za jego zachowanie.	x	x	x	x					

5) Przedmiotowe efekty uczenia się (PEU) i metody ich weryfikacji:

KOD PEU	OPIS PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DO KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DO SEMESTRÓW (ZAZNACZYĆ X)									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
WIEDZA zna i rozumie:												
P_W01	Zna dzieła sztuki z różnych epok i rozumie różnice pomiędzy różnymi nurtami i zjawiskami artystycznymi, jak również zna literaturę dotyczącą wybranych zagadnień historii sztuki.	K_W03 K_W04 K_W05	x	x	x	x						
P_W02	Rozumie związki pomiędzy zjawiskami artystycznymi w różnych epokach.	K_W04 K_W05	x	x	x	x						
UMIĘJĘTNOŚCI potrafi:												
P_U01	Potrafi wiązać fakty z dziedziny historii sztuki z faktami z historii powszechnej, jak również potrafi twórczo wykorzystać posiadaną wiedzę z historii sztuki oraz brać czynny udział w debacie na wyżej wskazane tematy.	K_U05 K_U08	x	x	x	x						

P_U02	Potrafi samodzielnie analizować dzieła sztuki z różnych epok.	K_U05, K_U08	x	x	x	x								
KOMPETENCJE SPOŁECZNE jest gotów do:														
P_K01	Jest osobą gotową do samodzielnego formułowania sądów (także krytycznych) o sztuce i jej historii.	K_K01	x	x	x	x								
P_K02	Jest osobą gotową do doceniania wartości dziedzictwa artystyczno-kulturowego – także w kontekście poszerzania własnej świadomości dotyczącej historii sztuki.	K_K07	x	x	x	x								

KOD PEU	SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENY	METODA WERYFIKACJI
P_W01	Stopień znajomości dzieł sztuki i dat ich powstania; znajomości zagadnień omawianych w czasie wykładów oraz poruszanych w literaturze przedmiotu.	Zaliczenie z oceną (np. tekst wizualny), egzamin pisemny.
P_W02	Stopień znajomości i zrozumienia związków pomiędzy zjawiskami artystycznymi w różnych epokach.	Konwersatorium, zaliczenie z oceną, egzamin pisemny.
P_U01	Stopień umiejętności wiązania faktów z dziedziny historii sztuki z faktami z historii powszechnej, jak również zdolności twórczego wykorzystywania posiadanej wiedzy z historii sztuki oraz brania czynnego udziału w debacie na wyżej wskazane tematy.	Konwersatorium.
P_U02	Poziom umiejętności analizowania dzieł sztuki z różnych epok (omawianych w czasie wykładów oraz w literaturze przedmiotu).	Konwersatorium, zaliczenie z oceną, egzamin pisemny.
P_K01 P_K02	Stopień gotowości do samodzielnego formułowania sądów (także krytycznych) o sztuce i jej historii oraz zdolności do doceniania wartości dziedzictwa artystyczno-kulturowego – także w kontekście poszerzania własnej świadomości dotyczącej historii sztuki.	Konwersatorium, zaliczenie z oceną, egzamin pisemny.

VI. Forma i warunki zaliczenia, kryteria oceny

1) **Forma zaliczenia:** zaliczenie z oceną (semestry: I, II, III), egzamin (semestr IV).

2) **a. Warunki zaliczenia – jeśli przedmiot jest na zaliczenie: nie dotyczy.**

b. Warunki zaliczenia z oceną wg skali stosowanej na UAP – jeśli przedmiot jest na zaliczenie z oceną:

ocena celujący (5,5) – obecność studenta na zajęciach oraz wzorowa aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), wzorowy poziom zaliczenia ustnego lub pisemnego;

ocena bardzo dobry (5,0) – obecność studenta na zajęciach oraz bardzo dobra aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), bardzo dobry poziom zaliczenia ustnego ub pisemnego;

ocena dobry plus (4,5) – obecność studenta na zajęciach oraz dobra aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), dobry poziom zaliczenia ustnego ub pisemnego;

ocena dobry (4,0) – obecność studenta na zajęciach, zadowalająca aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), zadowalający poziom zaliczenia ustnego lub pisemnego;

ocena dostateczny plus (3,5) – obecność studenta na zajęciach i przeciętna aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), przeciętny poziom zaliczenia ustnego lub pisemnego;

ocena dostateczny (3,0) – obecność studenta na zajęciach i niska aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), niski poziom zaliczenia ustnego lub pisemnego;

ocena niedostateczny (2,0) – nieobecność studenta na 20 % zajęć lub niedostateczna aktywność (aktywność na zajęciach, rozumienie i realizacja zadań), niedostateczny poziom zaliczenia ustnego lub pisemnego.

3) Kryteria oceniania wg skali stosowanej na UAP – jeśli przedmiot jest na ocenę (egzamin):

ocena celująca (5,5) – obecność studenta na zajęciach oraz wzorowe zaliczenie egzaminu końcowego;

ocena bardzo dobra (5,0) – obecność studenta na zajęciach oraz bardzo dobre zaliczenie egzaminu końcowego;

ocena dobry plus (4,5) – obecność studenta na zajęciach oraz dobre rezultaty egzaminu końcowego;

ocena dobry (4,0) – obecność studenta na zajęciach, zadowalające rezultaty egzaminu końcowego;

ocena dostateczny plus (3,5) – obecność studenta na zajęciach i przeciętny poziom zaliczenia egzaminu końcowego;

ocena dostateczny (3,0) – obecność studenta na zajęciach i niski poziom zaliczenia egzaminu końcowego;

ocena niedostateczny (2,0) – nieobecność studenta na 20 % zajęć lub niedostateczny poziom egzaminu końcowego.

VII. Obciążenie pracą, punkty ECTS

rozpisać wszystkie semestry w cyklu kształcenia

A. obciążenie pracą	sem I h	sem II h	sem III h	sem IV h	sem V h	sem VI h	sem VII h	sem VIII h	sem IX h	sem X h	razem h
godziny kontaktowe	30	30	30	30							120

(udział w zajęciach zgodnie z planem)											
samodzielna praca studenta (poza udziałem w zajęciach)	25	25	25	25							100
razem	55	55	55	55							220
B. punkty ECTS*	sem I	sem II	sem III	sem IV	sem V	sem VI	sem VII	sem VIII	sem IX	sem X	razem ECTS
zajęcia z udziałem nauczyciela akademickiego	1	1	1	1							4
zajęcia bez udziału nauczyciela akademickiego	1	1	1	1							4
razem	2	2	2	2							8

* 1 punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta

VIII. Spis zalecanych lektur

1) Wykaz lektur podstawowych

M. Rzepińska, *Siedem wieków malarstwa europejskiego*, Wrocław 1980;
 Sztuka świata, t. 1-10, Warszawa;
 J. Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, wyd. 2, Warszawa 2004;
 M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie. Wiek XIX i XX*, Warszawa 1988.

2) Wykaz lektur uzupełniających

H. Honour, J. Fleming, *Historia sztuki świata*, Warszawa 2006;
 J. Lipińska, *Historia architektury starożytnego Egiptu*, Warszawa 1977;
 J. Lipińska, *Historia reliefu, rzeźby i malarstwa starożytnego Egiptu*, Warszawa 1978;
 A. Mierzejewski, *Sztuka starożytnego wschodu, t. I i II*, Warszawa 1981
 E. Makowiecka, *Sztuka grecka*, Warszawa 2009;
 T. Dobrowolski, *Sztuka Etruska*, Warszawa 1988;
 E. Makowiecka, *Sztuka Rzymu. Od Augusta do Konstantyna*, Warszawa 2010;
 E. Papuci-Władyka, *Sztuka starożytnej Grecji*, Warszawa-Kraków 2001;
 W. Müller-Wiener, *Greckie budownictwo antyczne*, wyd. Platan 2004;;
 J.A. Ostrowski, *Starożytny Rzym. Polityka i sztuka*, Warszawa-Kraków 1999
 O. von Simson, *Katedra gotycka. Jej narodziny i znaczenie*, Warszawa 1989;
 J. Zarnecki, *Sztuka romańska*, Kraków 2005;

M. Levey, *Wczesny renesans*, Warszawa 1972;
M. Levey, *Dojrzały renesans*, Warszawa 1980;
M. Walicki, Wł. Tomkiewicz, A. Ryszkiewicz, *Malarstwo polskie. Manieryzm - barok*, Warszawa 1971;
P. Murray, *Architektura renesansu*, Wrocław 1999;
P. Murray, L. Murray, *Sztuka renesansu*, Warszawa 1999;
K. Secomska, *Malarstwo francuskie XVII w.*, Warszawa 1985;
M. Karpowicz, *Barok w Polsce*, Warszawa 1991;
D. Watkin, *Historia architektury zachodniej*, Warszawa 2001;
H. Hofstaetter, *Symbolizm*, Warszawa 1987;
H. Honour, *Neoklasycyzm*, Warszawa 1972;
L. Nochlin, *Realizm*, Warszawa 1974;
M. Porębski, *Granica współczesności 1909-1925*, Warszawa 1989 (wyd. II uzupełnione);
M. Wallis, *Secesja*, Warszawa 1987 (III wyd.);
J. Willett, *Ekspresjonizm*, Warszawa 1976;
J. Malinowski, *Malarstwo polskie XIX wieku*, Warszawa 2003;
P. Szubert, *Rzeźba polska przełomu XIX i XX wieku*, Warszawa 1995;
A. Sieradzka, *Art Déco w Europie i w Polsce*, Warszawa 1996;
T.S. Jaroszewski, *Od klasycyzmu do nowoczesności*, Warszawa 1996;
A. Miłobędzki, *Zarys dziejów architektury w Polsce*, Warszawa 1988 (wyd. 4 poprawione i uzupełnione);
J. Zachwatowicz, *Architektura polska*, Warszawa 1966;
M. L. Bernhard, *Sztuka grecka archaiczna*, Warszawa 1989;
M. L. Bernhard, *Sztuka grecka V wieku p.n.e.*, Warszawa 1975;
M. L. Bernhard, *Sztuka grecka IV wieku p.n.e.*, Warszawa 1992;
M. L. Bernhard, *Sztuka hellenistyczna*, Warszawa 1980;
F.W. Deichmann, *Archeologia chrześcijańska*, Warszawa 1994;
Encyklopedia kultury antycznej, Warszawa 1995;
J. C. Fredouille, *Słownik cywilizacji rzymskiej*, Katowice 2006;
W. Koch, *Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne*, przeł. W. Baraniecki, Świat Książki, Warszawa 1996;
J. A. Ostrowski, *Słownik artystów starożytności*, Katowice 2006;
E. Papuci-Władyka, *Sztuka starożytnej Grecji*, Warszawa-Kraków 2001;
A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu od epoki królów do schyłku Republiki, t. 1*, Warszawa 1975;
A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu. Okres cesarstwa, t. 2*, Warszawa 1980;
A. Twardecki, *Mały słownik sztuki starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 1998;
U. Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*, Kraków 1994;
J. Huizinga, *Jesień średniowiecza*, Warszawa 1974;
J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, Warszawa 1970;
R. Genaille, *Encyklopedia malarstwa flamandzkiego i holenderskiego*, Warszawa 2001;
M. Rzepińska, *Malarstwo Cinquecenta*, Warszawa 1989;
A. Ziemia, *Iluzja a realizm. Gra z widzem w sztuce holenderskiej 1580-1660*, Warszawa 2005;
Z. Ważbiński, *Malarstwo Quattrocenta*, Warszawa 1989;
T. Chrzanowski, *Portret staropolski*, Warszawa 1995;
M. Gębarowicz, *Początki malarstwa historycznego w Polsce*, Wrocław 1981;
M. Karpowicz, *Sztuka oświeconego sarmatyzmu*, Warszawa 1970;
Karpowicz M., *Sztuka Warszawy czasów Jana III*, Warszawa 1987;
M. Karpowicz, *Sztuki polskiej drogi dziwne*, Bydgoszcz 1994;
J. Kęmbowski, *Dzieje sztuki polskiej. Panorama zjawisk od zarania do współczesności*, Warszawa 1987;
J. Kowalczyk, *Sebastiano Serlio a sztuka polska. O roli włoskich traktatów architektonicznych w dobie nowożytnej*, Ossolineum 1973;
W. Tomkiewicz, *Pisarze polskiego Odrodzenia o sztuce*, Wrocław 1955;
Wł. Tomkiewicz, *Pędzlem rozmaitym. Malarstwo okresu Wazów w Polsce*, Warszawa 1970;
T. Gryglewicz, *Malarstwo Europy Środkowej 1900-1914: tendencje modernistyczne i wczesnoawangardowe*, Kraków 1992;
A. Konopacki, *Prerafaelici*, Warszawa 1989;
A. Pieńkos, *Okropności sztuki. Nowoczesne obrazy rzeczy ostatecznych*, Gdańsk 2000;

M. Poprzęcka, *Pochwała malarstwa. Studia z historii i teorii sztuki*, Gdańsk 2000;
 J. D. Prown, *Malarstwo amerykańskie od początków do Armory Show*, Warszawa 1994;
 R. Rosenblum, *Międzynarodowy styl około 1800*, Toruń 2001;
 A. Szczerski, *Wzorce tożsamości. Recepcja sztuki brytyjskiej w Europie Środkowej około roku 1900*, Kraków 2002;
 T.J. Żuchowski, *Patriotyczne mity i toposy. Malarstwo niemieckie 1800-1848*, Poznań 1991;
 A. Osęka, *Styl „expo”*, Warszawa 1970;
 K. P. Pawłowski, *Francuska myśl urbanistyczna epoki Oświecenia*, Warszawa 1970;
 M. Zgórnjak, *Wokół neorenesansu w architekturze wieku XIX*, Kraków 1987;
 J. Malinowski, *Imitacje świata. O polskim malarstwie i krytyce artystycznej drugiej połowy XIX wieku*, Kraków 1987;
 M. Poprzęcka, *Czas wyobrażony. O sposobach opowiadania w polskim malarstwie XIX wieku*, Warszawa 1975;
 I. Luba, *Dialog nowoczesności z tradycją. Malarstwo polskie dwudziestolecia międzywojennego*, Warszawa 2004;
 S. Czekalski, *Awangarda i mit racjonalizacji. Fotomontaż polski okresu dwudziestolecia międzywojennego*, Poznań 2000;
 T.S. Jaroszewski, *Architektura doby Oświecenia w Polsce. Nurty i odmiany*, Wrocław 1971;
 T.S. Jaroszewski, *O siedzibach neogotyckich w Polsce*, Warszawa 1981;
 A. K. Olszewski, *Dzieje sztuki polskiej 1890-1980 w zarysie*, Warszawa 1988;
 K. Stefański, *Architektura XIX wieku na ziemiach polskich*, Warszawa 2005 J. Boardman, *Sztuka grecka*, Toruń 1999;
 E. Jastrzębowska, *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Warszawa 2008;
 G. Duby, *Czasy katedr: sztuka i społeczeństwo 980-1420*, Warszawa 2006;
 W. Sauerländer, *Rzeźba średniowieczna*, Warszawa 1978;
 P. Skubiszewski, *Malarstwo karolińskie i przedromańskie*, Warszawa 1973;
 Z. Świechowski, L. Nowak, B. Gumińska, *Sztuka romańska*, Warszawa 1976;
 M. Walicki, *Malarstwo polskie. Gotyk - renesans - wczesny manieryzm*, Warszawa 1961;
 J. Shearman, *Manieryzm*, Warszawa 1970;
 R. Genaille, *Sztuka flamandzka i belgijska*, Warszawa 1976;
 M. Karpowicz, *Sztuka polska XVII w.*, Warszawa 1983;
 M. Karpowicz, *Sztuka polska XVIII wieku*, Warszawa 1985;
 H. Kozakiewiczowa, *Renesans i manieryzm w Polsce*, Warszawa 1978;
 H. Kozakiewiczowa, *Rzeźba XVI wieku w Polsce*, Warszawa 1984;
 H. i S. Kozakiewiczowie, *Renesans w Polsce*, Warszawa 1976;
 A. Miłobędzki, *Architektura polska XVII wieku*, Warszawa 1980;
 W. Tomkiewicz, *Rokoko*, Warszawa 1988;
 N. Pevsner, *Pionierzy współczesności*, Warszawa 1978;
 Ch. Baumgarth, *Futuryzm*, Warszawa 1978;
 W. Juszcak, *Postimpresjoniści*, Warszawa 1985;
 Z. Kępiński, *Impresjonizm*, Warszawa 1986;
 M. Poprzęcka, *Akademizm*, Warszawa 1979;
 M. Porębski, *Kubizm. Wprowadzenie do sztuki XX wieku*, Warszawa 1980 (wyd. II uzupełnione);
 H. Richter, *Dadaizm*, Warszawa 1983;
 R. Banham, *Rewolucja w architekturze*, Warszawa 1979;
 S. Giedion, *Przestrzeń, czas i architektura*, Warszawa 1968;
 S. Kozakiewicz, *Malarstwo polskie. Oświecenie. Klasycyzm. Romantyzm*, Warszawa 1976;
 A. Ryszkiewicz, *Malarstwo polskie. Romantyzm. Historyzm. Realizm*, Warszawa 1989;
 W. Juszcak, *Malarstwo polskiego modernizmu*, Gdańsk 2004;
 A. Turowski, *Budowniczości świata. Z dziejów radykalnego modernizmu w sztuce polskiej*, Kraków 2000;
 S. Lorentz, A. Rottermund, *Klasycyzm w Polsce*, Warszawa 1984 (wyd. 2: 1990).

AUTOR OPRACOWANIA
Rada Programowa ds. Kierunku
Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych